

Welfare Quality hodnotící protokol pro prasata je vytvořen pro sběr dat sloužící ke kontrole welfare v průběhu celého odchovu.

Bisekurita

Je nutné dodržovat požadavky biologické bezpečnosti. Zajistěte, aby nedocházelo k předchozímu kontaktu mezi prasaty a posuzovatelem nejméně 48 hodin před provedením hodnocení (včetně prasat na jatkách). Pokud je to možné, měl by hodnotitel zaparkovat auto mimo areál a po návštěvě vydezinfikovat kola pomocí dezinfekčního spreje. Důležité je také důkladně vyčistit a dezinfikovat v chovu používané předměty (např. desky, baterku apod.).

Potřebné vybavení

Nutností je mít nachystané záznamové listy, desky, psací potřeby, jednorázový oděv a boty (pokud je neposkytne farma), baterku, stopky, označovací sprej, dezinfekční sprej, nádobu k dezinfekci bot, teploměr, měřidlo.

Přijetí hodnotitele

Hodnotitel by měl najít hlavního zootecnika a představit se a stručně vysvětlit účel návštěvy. Hodnotitel požádá zootecnika, aby ho doprovázel během obhlídky budov. Udělejte krátký náčrt budovy pro osobní záznamy, identifikujte karanténní kotce a kotce, kde proběhla během 10 předchozích dní léčba, tyto kotce se vylučují z hodnocení. Vysvětlete zooteknikovi, jak bude probíhat posouzení, kde se začne a přibližně jak dlouho bude trvat. Uveďte, že může být vyžadována jeho pomoc.

Vzorkování a praktické informace

U všech prasnic, vrhů a výkrmu je třeba zaznamenat počet zvířat v každém kotci.

Welfare Quality hodnotící protokoly jsou určené pro hodnocení prasnic a selata a pro prasata ve výkrmu, tyto indikátory se zjišťují na farmě. Součástí protokolu je i hodnocení welfare na jatkách, které zde nebude rozebráno.

Protokol je založen na základě 4 principů, které se dělí do 12 kritérií a měřených parametrů.

	Kritéria welfare	parametr
Dobré krmení	1 Absence prolong. hladu	P a V - BCS S - věk odstavu
	2 Absence prolong. žitně	P, S a V - zásobování vodou
Dobré ustájení	3 Komfort odpočinku	P a V - burzitida P - otlatky na ramenou P, S a V - absence výkalů na těle
	4 Teplotní komfort	P, S a V - lapání po dechu, choulení se V - třes
	5 Snadnost pohybu	P - porodní bedna P a V - prostor
	6 Absence zranění	P, S a V - kulhání P a V - rány na těle P - léze na vuvlě V - kousání ocásků
	7 Absence onemocnění	P, S a V - mortalita, kašel, kýchání, lapání po dechu, výhřez rekta, průjem P a S - stav kůže, ruptury a hernie P - zácpa, metritida, mastitida, prolaps dělohy, místní infekce S - neurologické postižení, roznožka V - „twisted snout“
8 Absence bolesti	P, S a V - kupirování ocasu S a V - kastrace S - štípání zubů	
Odpovídající chování	9 Vyjádření chování	P a V - sociální chování
	10 Vyjádření další chování	P a V - průzkumné chování P - stereotypie
	11 Dobrý vztah k člověku	P a V - test strachu ze člověka
	12 pozitivní emoční stav	kvalitativní analýza chování

P- prasnice, S- sele, V- prasce ve výkrmu

Pro výběr zvířat platí, že by se měly stejné kusy použít pro zjištění co nejvíce indikátorů měření. Je časově náročné vstupovat do mnoha kotců a vybírat.

WQ určený pro prasata ve výkrmu

U většiny parametrů platí, že by se mělo zhodnotit celkové 150 prasat z 10 různých kotců.

Sociální a průzkumné chování musí být sledované u 3 různých stádiích výkrmu prasat, tj. týden po začátku výkrmu, v průběhu a na konci výkrmu, když volného prostoru ubýlo. Kotce by měly být vybrány po předložení uspořádání budovy zooteknikem a před vstupem. Aby se předešlo vlivu umístění kotců v náročných podmínkách, musí být kotce umístěny na obou stranách chodby a poblíž dveří nebo vzadu. Výběr kotce se může měnit budovu od budovy, aby se dosáhlo dobré celkové prostorové reprezentace

WQ určený pro prasnice a selata

Výběr prasnice v kotci U většiny parametrů platí, že se hodnotí 30 kusů březích prasnic, 10 laktujících prasnic a 10 vrhů selat. Tam, kde jsou prasnice ve stejné fázi březosti chovány v malých kotcích (do 6 ks), hodnoťte všechny, je to vhodnější než hodnotit jednu nebo 2 ve více kotcích. Tam, kde jsou prasnice v různé fázi březosti chovány společně ve větších skupinách (nad 6 ks) bude vzorek z různých kotců. Prasnice v podobné fázi březosti mohou být umístěny ve velkých kotci (nad 100 ks). Pro výběr prasnic musí posuzovatel vstoupit do kotce a vybrat první prasnici v dohledu jako počáteční prasnici. Hodnotitel provede u této prasnice veškerá měření, poté se přesune k prasnici, která je čtvrtá v řadě od výchozích prasnice a opět provede hodnocení, postupně pokračuje.

Představení indikátorů

BCS- Tělesná kondice Zhodnoťte jedince zezadu, páteř, kyčelní a sedací hrboly jsou hodnoceny vizuálně. Prasnice se hodnotí individuálně, součástí je i palpce. Pokud páteř a hrboly prominují, jedná se o chudou kondici. U prasat ve výkrmu se zjišťuje procento zvířat s chudou kondicí.

Představení parametrů hodnocení welfare prasat s využitím protokolu Welfare Quality®

Věk při odstavu

Zjistěte od zootecnika. Věk může hodnotitel v průběhu návštěvy potvrdit. Posoudí deset vrhů různého věku.

Zásobování vodou

Hodnotí se čistota a funkčnost napáječek, u prasat ve výkrmu se hodnotí navíc jejich počet. Pokud je jeden z těchto aspektů nedostatečný, bude klasifikován jako neadekvátní.

Hodnotitel bude zaznamenávat typ napáječky, pokud je to možné také rozměry, čistotu a funkčnost. Napájecí zdroj musí být bez trusu a plísni. Mělo by být zhodnoceno i riziko zranění.

Burzitida

Bursa je tekutinou naplněný vak, který je důsledkem tlakového zranění na kloubech, které jsou kryty jen kůží, nejčastěji v oblasti hlezenních kloubů.

Ujistěte se, že všechny prasnice, které mají být individuálně skórovány, stojí. Prasata ve výkrmu jsou hodnocena ze vzdálenosti 1 m. Rozdělení:

-malá burza rozměry 1,5-2 cm
-velká burza 2-5 cm
-extrémně velká burza 5-7cm

U prasnic se provede individuální hodnocení, u prasat ve výkrmu se zjistí % výskytu burzitidy, dle jednotlivých kategorií.

Otlaky na ramenou

Obě ramena by měla být vizuálně hodnocena u stojících prasnic.

Znečištění výkalů

Všechny kategorie budou hodnoceny vizuálně, když stojí, hodnotitel musí mít dobrý výhled na jednu stranu těla. Tento parametr by neměl být zaměňován s nečistotou. Prase chované venku znečištěné blátem nemusí nutně znamenat problém dobrých životních podmínek.

Třes

Parametr, který se hodnotí pouze u prasat ve výkrmu, nejlépe se hodnotí u odpočívajících. Projevuje se jako nepravidelné vibrace buď jednotlivých částí, nebo celého těla. Hodnotitel stojí mimo kotec. Hodnotí se výskyt ve skupině.

Lapání po dechu

Je definováno jako rychlé dýchání s otevřenou tlamou a s krátkými zalapáními. Lapání po dechu se nejlépe pozoruje u odpočívajících zvířat, počkejte 10 minut, než se zvířata při prvním vstupu do místnosti uklidní. Zrychlené dýchání u prasnic vyšší než 28 dechů/min a u selat nad 55 dechů/min se označí taky jako lapání po dechu. U výkrmu hranice není stanovena, hodnotí se výskyt příznaků.

Choulení se

Toto chování se nejlépe pozoruje u odpočívajících. Prasata leží více jak polovinou těla na dalším praseti. Pokud prasata leží vedle sebe, nejedná se o choulení. U selat se bude říkat v úvahu pouze v případě, že selata mají k dispozici více místa, než kolik zabírají. Zaznamenejte počet choulících se.

Prostor

Prasnice - zaznamenává se počet zvířat v každém kotci a rozměry kotce. Vypočítá se plocha m², která připadá na jednu prasnici (Prostor= počet ks X hmotnost) Výkrm - zeptejte se manažera na počet prasat v každém kotci a průmětnou váhu, poté zhodnoťte délku a šířku kotce. Prostor= plocha (m²)/počet zvířat.

Porodní bedna

Rozměry jsou adekvátní, pokud má prasnice dostatečný prostor pro lehnutí a vstání. Hodnotí se u březích prasnic.

Kulhání

Kulhání je neschopnost použít končetiny v normálním sledu. Míra se může lišit podle závažnosti, od pouhého zkrácení kroku po neschopnost postizenou končetinu zatížit až neschopnosti pohybu. Hodnotitel musí zajistit, aby se před zahájením pozorování zvířata pohybovala. Hodnotitel by měl mít nerušený výhled na pohybující se kusy a sledovat je zepředu, z boku a zezadu. Hodnoťte prasnice a prasata ve výkrmu individuálně, selata skupinově.

Zranění na těle

Hodnotitel musí udržovat vzdálenost přibližně 0,5 m od sledovaného kusu.

Měly by být hodnoceny nově vzniklé skupiny, protože u nich je častý výskyt bojů.

Rány jsou hodnoceny vizuálně z jedné strany. Každá oblast těla bude bodována, kromě oblasti ocasu. Zranění mohou být povrchové oděnění (poškození epidermis) nebo rána (proniknutí až do svaloviny).

Oděnění, které tvoří souvislou oblast, se budou hodnotit jako jedna léze.

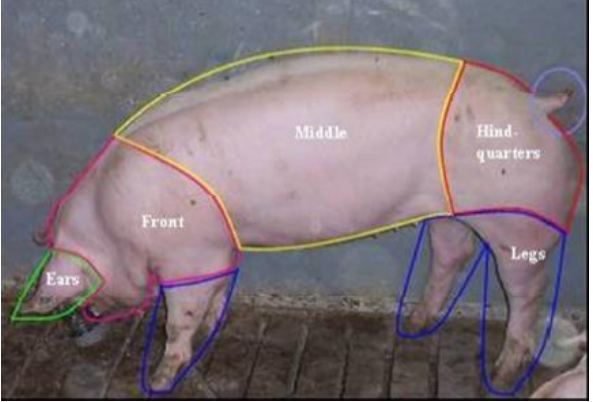
Tělo prasnice si rozdělíte do pěti regionů:

Pro standardizaci hodnocení použijte následující metodu. Oděnění delší jak 2 cm nebo rána do 2 cm bude hodnocena jako 1 léze.

Krvácející rány v rozmezí 2 - 5 cm nebo hojící se rány, větší jak 5 cm, budou hodnoceny jako 5 lézí.

Hluboké a otevřené rány nad 5 cm budou hodnoceny jako 16 lézí.

Po zhodnocení jednotlivých oblastí se určí celkové posouzení.

Poškození vuvly

Prasnice musí být hodnoceny ve stoje. Vulva je sledovaná pro výskyt čerstvých zranění (detekovatelných díky přítomnosti krve nebo zarudnutí) a starších zranění (zjištění či deformace vuvly).

Kousání ocásků

Hodnotí se u stojících prasat ve výkrmu. Kousání ocásků je parametr spojený s poškozením kůže na ocase, od povrchných kousnutí po délce ocasu až po jeho nepřítomnost. Zjišťuje se procento prasat, u kterých je viditelná čerstvá krev na ocase, je přítomen otok, infekce, strup nebo část ocasu chybí.

Mortalita

Mortalita je definovaná jako nekontrolované umírání. Zeptejte se zootecnika na management v závislosti na faremních záznamech. Mrtvě rozená selata nejsou započítána, stejně tak utrčená. Hodnotí se procento mortality během 12 měsíců.

Vypočet procenta mortality: celkový počet /počet mrtvých x 100

Kašel/ kýchání/ namáhavé dýchání (dechové potíže)

Toto jsou 3 rozdílné deskriptory, které se hodnotí stejným způsobem.

Prasnice stejně jako selata musí být sledovány po dobu 5 min a je zaznamenán počet kusů s prolongovaným kašlem, s prolongovaným kýcháním nebo namáhavým dýcháním. Pokud prasnice zakašle jen jednou, není zaznamenána. Prasnice jsou hodnoceny individuálně, selata se posuzují v rámci vrhu.

V případě prasat ve výkrmu se hodnotí celá skupina a počítá se průměrná frekvence výskytu uvedených příznaků problému s dýchacím aparátem během 5 minut.

„Twisted snout“

Je to příznak charakteristický pro atrofickou rinitidu, kdy dochází ke zkrácení nosu a výskytu vrásek při koření. Míra deformace se liší podle závažnosti stavu. Hodnocení je individuální, poté se zjistí procento výskytu.

Prolaps rekta (střevní problém)

Je stav, kdy se část střeva protlačí ven z rekta. Často prvním příznakem rektálního prolapsu je krev na výkalech. Jedinci jsou hodnoceny ze zadu, zaznamenává se přítomnost prolapsů.

Průjem (střevní problém)

Je stav, kdy se výkaly stávají tekutější, než normálně. Posuďte místo, kde jsou čerstvé a viditelné výkaly. Zaznamenejte výskyt.

Zácpa (střevní problém)

Ukazatelem zácpy je přítomnost tvrdých a pevných výkalů připomínajících králíci bobky. Pokud jsou prasnice ustájeny v porodním kotci, musí být zkontrolováno místo v zadní části kotce. Zaznamenejte.

Metritis (reprodukční poruchy)

Zánět dělohy se projevuje výtokem z vuvly. Oblast v okolí vuvly a podlaha za stojící prasnici jsou vizuálně hodnoceny pro přítomnost mléčné bílého výtoků.

Mastitis (reprodukční poruchy)

Mléčná žláza prasnic musí být prohlédnuta pro přítomnost otoků a zarudnutí. Také kondice selat musí být zhodnocena. Při podezření na zánět se žláza jemně palpuje. Pokud prasnice trpí zánětem, oblast je tuhá a horká

Prolaps dělohy (reprodukční poruchy)

Indikátor je definován jako vyhřeznutí dělohy z vagíny. U prasnic je kontrolována žád pro případ přítomnosti.

Stav kůže

Onemocnění může způsobit zánět nebo změnu barvy kůže. Vizuálně hodnoťte bok jedince, který celý dobře vidíte a porovnejte výskyt postižených míst ve vztahu ke zbytku těla.

Ruptury a hernie

Prase musí být kontrolováno zepředu, z boku a zezadu. Dojde-li k výhřezu tělesné struktury nebo orgánu oslabenou stěnou, která jej normálně zachycuje, nazýváme tento stav hernie= kýla. Následkem je shluk pod kůží v pupeční (umbilikální) nebo tříselné oblasti. Přítomnost kýly se zaznamenává.

Lokální infekce

Prasnice musí být kontrolována zepředu, z boku a zezadu. Zaznamenává se přítomnost otoků a abscesů.

Kroužek v nose, kastrace, kupirování ocásků a štípání zubů

Zootechnik je požádán o informace, u kterých kusů se provádějí tyto zákroky a zda se během postupu používá anestetikum nebo analgetikum. V případě kastrace se navíc zjišťuje, v jakém věku se postup provádí.

Neurologické problémy (třes)

Klinické příznaky zahrnují svalový třes a ve vážnějších případech pádlování končetin. Musí být hodnoceny všechny kusy ve vrhu. Zaznamená se počet kusů s příznaky.

Roznožka

Představuje mírnou nebo částečnou paralýzu zadních končetin, výsledkem je neschopnost stát a končetiny jsou roztažené. Zaznamená se počet selat ve vrhu s příznaky.

Sociální chování (pozitivní a negativní)

Pozorování provedte ráno, když jsou samice nejvíce aktivní. Pokud nejsou krmeny ad libitum, pozorování provedte jednu hodinu po nakrmení. Před začátkem hodnocení, by měl hodnotitel vstoupit, zapsat počet kusů ve skupině a zajistit, aby vstaly. Pokud je třeba, tleskejte rukama nebo na prasata sáhněte. O 5-10 minut později provedte pozorování z chodby. (Čekání můžete využít k hodnocení výskytu příznaků dýchacích potíží).

Zaznamenané chování: Negativní - agresivní chování zahrnující kousání Pozitivní - čichání, sledování, lízání, nebo odchod bez agrese nebo útoku od tohoto jednotlivce Zvířata, která nevykazují pozitivní, negativní ani průzkumné chování, buď odpočívají nebo vykazují jiné chování např. krmení, pití.

Pozorování provedte z chodby, chování by mělo být zaznamenáno po 5-ti 2 min pozorováních. Zaznamenejte počet zvířat projevujících pozitivní a negativní chování.

Stereotypie

Pozorování provedte ráno, když jsou samice nejvíce aktivní, vyhněte se období krmení. Chování je definováno jako opakované sekvence pohybů, které neposkytují žádný zřejmý zisk nebo účel. Jako stereotypie je považováno žvýkání naprázdno, rolování jazyka, skřípání zubů, kousání mříží, lízání podlahy. Každá prasnice bude pozorovaná po dobu 15 s.

Pokud si po 15 s nejste jistý, prodlužte délku doby pozorování na jednu minutu.

Průzkumné chování

Tyto parametry jsou hodnoceny současně se sociálním chováním. Zkoumání kotce je definováno jako čichání, olizování nebo žvýkání jakýchkoli částí v kotci. Zkoumání materiálu obohacujícího prostředí je definováno jako hra, zkoumání slámy nebo jiného obohacujícího materiálu.

Zaznamenává se počet zvířat, která zkoumají kotec a počet zvířat zkoumajících materiál.

Strach z lidí

Vzájemný vztah mezi člověkem a zvířetem může být hodnocen v úvodní části návštěvy, mimo dobu krmení. Před startem měření, procházejte nahoru a dolů před, ať upozorníte na svou přítomnost. Pro celé hodnocení platí, že pokud zvíře nevykazuje poplachové reakce, je možné v testu pokračovat dále.

Prasnice mohou být ustájeny ve stájích nebo ve skupinách, to vyžaduje dva různé přístupy.

Prasnice v kotci

Prasnice by měly stát. Pokud tomu tak není, jděte ze zadu a pokuste se ji postavit. Měření se skládá ze tří samostatných fází.

Fáze 1- vyberte prasnici a postavte ji, stůjte klidně asi 0,5 m od ní po dobu 10 s.

Fáze 2- pomalu se pohybujte z počáteční pozice diagonálně směrem k prasnici, neďtejte se přímo na ni. Držte paže a ruce u těla a klekněte si před ní a zůstaňte nehybně po dobu 10 s.

Fáze 3- Pokuste se dotknout prasnice mezi ušima po dobu 10 s. Zajistěte, aby při natahování přes mříž byl hodnotitel schopen rychle a bezpečně vytáhnout ruku v případě, že prasnice provede náhlý pohyb.

Prasnice ve skupině

Měření se skládá ze tří samostatných částí.

Fáze 1- vstupte do kotce a pomalu kráčejte po obvodu. Poté se přesuňte do výchozí polohy, která je vzdálena 0,5 m od testované prasnice, zůstaňte nehybně po dobu 10 s.

Fáze 2- pomalu a rovnoměrně se přibližujte k čelu prasnice, pak se přikrčte a zůstaňte nehybně po dobu 10 sekund.

Fáze 3- natáhnout a pokuste se dotknout prasnice mezi ušima a udržet kontakt po dobu 10 s.

Prasat ve výkrmu

Prvně hodnotitel vstoupí do kotce nebo stojí vedle hrazení a pomalu chodí kolem skupiny. Pak hodnotitel přijde na výchozí bod, zastaví se a čeká 30 s. V další fázi změni směr a jde okolo skupiny velmi pomalu, s ohledem na reakce při druhém kontaktu. Když hodnotitel prochází, neměl by se pokoušet o fyzický kontakt nebo na zvířata mluvit.

Kvalitativní analýza chování

Vyjadřuje, jak se vzájemně zvířata chovají v daném prostředí.

Vyberte 1-8 sledovacích míst, z kterých provedete sledování. Počkejte, než se zvířata po maximě přesunu uklidní. Celková doba pozorování je max 20 minut.

Poté, co bylo provedeno sledování ze všech vytyčených bodů, ohodnoťte všechny deskriptory chování za pomoci vizuální analogové stupnice (VAS), žádný nepřeskakujte. Na každé stupnici je vlevo definované minimum (chování se nevyskytlo vůbec) a maximum. Celá stupnice má 125 mm, po vyznačení změřte hodnotu.

Termíny používané pro hodnocení prasnic, selat a prasat ve výkrmu:

aktivní/ uvolněný/ bázlivý/ klidný/ spokojený/ napjatý/ natěšený/ frustrovaný /společenský/ znuděný/ hravý/ zaměstnaný pozitivně/ apatický/ živý/ lhostejný/ dráždivý/ bezcílný/ šťastný/ zoufalý

Welfare Qulity® (2009). Welfare Qulity® Assessment protocol for pigs (sows and piglets, growing and finishing pigs). Welfare Quality® Consortium, Lelystad, Netherlands. Tento studijní materiál vznikl díky podpoře IVA VFU Brno 2019FVHE/2380/64.

www.pinterest.com